

## SÖNDAG: reportage

Göteborgs universitet fyller 50 år och har för första gången flest studenter i landet. Och kvinnorna är i klar majoritet. Men när det gäller tillsättningen av professorer är det ljusår kvar innan jämställdhet uppnått. GP följde Carina Ihlström över hennes disputation. Kanske en framtida professor?

# Störst i landet

## Universitetet firar 50 med flest studenter och störst andel kvinnor



**KRAMP.** Carina Ihlström pluggar in i det sista. Om några minuter ska hon upp på scenen och möta sin opponent.



**KAMP.** Carina Ihlströms doktorsavhandling nagelfars av opponenten Carolyn Watters i en miljö som knappast kan sägas utstråla mysighet eller värme. Disputationen tar nästan två timmar.

Kvällen före disputationen sitter vi i baren på Park Avenue Hotel. Dagen därpå ska Carina Ihlström, 44, från Halmstad försvara sin doktorsavhandling i informatik.

I fem år har hon ägnat sig åt att studera nättidningarnas utveckling, i första hand i Sverige, men också med utblickar på Norge och Danmark. Resultaten presenteras i avhandlingen *The Evolution of a new(s) genre*.

Jag kände att jag kunde inte bli tvungen att bo på hotell natten före disputationen. Skönt att vara ensam här i kväll. Jag ska läsa igenom delar av avhandlingen och gå igenom lite andra artiklar. Och så är jag ensam utan man och barn i morgon bitti, säger hon.

– Visst är jag nervös, med det känns faktiskt rätt okej. Det blir en stor dag för mig i morgon. Känns högtidligt. Det är ingen från min familj som gjort akademisk karriär tidigare.

Och det var långt ifrån självklart att Carina själv skulle hamna i universitetsvärlden. Efter gymnasiet jobbade hon bland annat i en pressbyrå och som säljare. Det var när hon var 30 och blev arbetslös som yrkeslivet tog en ny vändning.

Bänsnen och barnomskskamraten Pia Mattsson övertalade henne att börja plugga vid högskolan i Halmstad.

Jag läste företagsekonomi och informatik och fick kickar av det. Då jag var bäst på någon tema kändes det suveränt. Jag fastnade så småningom för informatik. Efter sin fil kand gick hon vidare och tog en magisterexamen. Ämnet för magisteruppsatsen var även då nättidningar.

Jag jobbade under en period på Halandsposten, och byggde upp deras näsajt, så det var därför ämnet intresserade mig speciellt. Avhandlingen består av en handfull undersökningar. Bland annat har hon tittat på 85 nättidningar i Sverige och deras utveckling över åren.

Hon har intervjuat läsare och de ansvariga på tidning-

# Lång dags färd mot doktorshatt

Carina Ihlström har hon ägnat utvecklingen av designen på sajterna. Hon har utvecklat en ny metod att studera den, som också kan bli användbar för att studera andra fenomen på nätet.

Webbtidningarna kommer att finnas kvar, även om det är svårt för tidningarna att få ekonomiskt på dem. Får högerna att man skulle papperstidningen visade sig inte stämma. I stället är det en allt större andel av prenumeranterna som också besöker nätet. Nät- och papperstidningen har blivit beroende av varandra, säger hon.

**Laddar med morgonmassa**  
Dagen för disputationen inleder hon med att få massage. Halv ett kommer hon till institutionen för informatik på Viktoriagatan.

I stora salen är det redan förberett. Hennes opponent, professor Carolyn Watters från Kanada är och åter lunch med de tre männen i betygskommittén. Det är denna kvartett som har Carina Ihlströms akademiska öde i sina händer.

– Vi ska inte träffas före disputationen, sådana är reglerna. Jag tycker det är lite kul med ritualerna, säger hon. Hon är nervös över att disputationen ska hållas på engelska.

– Men jag får väl fråga om det är något jag missar och inte förstår.

Carolyn Watters och de tre herrarna drar sig tillbaka för överläggningar. Om en finns ska de berätta om Carina Ihlström får sin doktorsgrad eller inte.

Under tiden bjuds det på smörgåsar.

– Det här är en stor grej för mig också. Jag har ingen erfarenhet av sådana här tillställningar, säger Roger.

– Hon har en enorm energi. Det finns liksom inga hinder för Carina. Det märkte jag redan då vi träffades för åtta år sedan.

Hur de träffades? Jodå, via en chat på nätet.

Jag tror att det var ett av de engelska under disputationen. Då pratade de lite långsammare så man förstär vad du säger, säger kompiserna Pia Mattsson.

**Stoppa pressarna – om tio år...**  
Efter en knapp timme är väntan över. Hon har klarat sig. Champagnen och blommorna kommer fram.

Såväl Carina som hennes anhängare och vänner känner stor lättad. En och annan glädjeter trillar. Festen hålls på 21 våningen, på Faculty Club, vid högskolan i Halmstad. Maten är god, tangent många och så småningom blir det dans.

Carina Ihlström kommer i sång framåt fem på morgnena, efter att hon hjälpt till att städa och tagit hand om maten som blivit över.

Jag är inte van vid så här stora fester, det är svårt att beräkna, säger hon.

Dagen efter sover hon lite längre än vanligt. Men bara lite. Klockan 10 på förmiddagen är hon med på ett seminarium vid Högskolan i Halmstad.

– Det känns jättekönt nu. Men jag är trött och inte riktigt ut på banan ännu i dag.

Hon är mitt uppe i nästa projekt som handlar om så kallat e-papper. Ett verktyg elektronisk papper med hög upplösning som hon tror kan ersätta vår papperstidning så småningom. Och som uppdateras hela tiden.

Jag tror den kan bli verklighet inom tio år, säger hon.

**PEDER SVENSSON**  
031-42 47 28 peder.svensson@gp.se



**KRAM!** Mamma klarade sig. Sexåriga Sofia har världens färskaste filosofie doktor till mamma. Carolyn Watters och Jan Ljungberg, tillförordnad professor vid institutionen för informatik, deltar lite mera återhälsamt i frändret. Vid vissa tillfällen spelar det ingen roll att champagne serveras i plastglas. Det här är ett sånt tillfälle.

Bilder: NICOLAS ELMBRN



Lagom till 50-årsjubileet visar färsk statistik att Göteborg är landets största universitetsstad räknat till antalet studenter. Under höstterminen 2003 studerade 30 450 personer vid någon av universitetets institutioner.

Göteborg för en jämn kamp med Lund som räknade in 30 209 studenter under samma period.

– Det är första gången vi är störst. Mycket roligt och det är klart vi slår oss för bröstet, säger rektor Gunnar Svedberg.

Andelen kvinnor är också klart störst i Göteborg. Samma hösttermin var andelen kvinnliga studenter 66 procent. Av de fem stora universiteten följer Umeå och Stockholm med 61 procent vardera.

**Tar över forskningen också**  
Även på forskarutbildningen har kvinnorna tagit över. Under värterminen 2003 var den kvinnliga andelen av aktiva doktorander 57 procent. Stockholm hade

störst andel kvinnor med 69 procent. Första året doktorerade för första gången fler kvinnor än män i Göteborg.

Vilka utbildningar som erbjuds vid respektive universitet spelar självklart stor roll för könsfördelningen. I Göteborg lockar lärar- och vårdutbildningar många kvinnor.

Men trenden är ändå helt klar. Universitetsstudier blir i allt högre grad en angelägenhet för kvinnor.

– Visst är det trevligt att det är så. Men det finns problem med att färre män söker sig till högre utbildning, säger Gunnar Svedberg.

– Män tittar nog i högre grad på vad som lönar sig i pengar. En akademisk utbildning leder i dag inte nödvändigtvis till ett högavlönat jobb, eller ens ett jobb.

Samhället efterfrågar inte akademiska studier i tillräckligt hög grad.

det, säger Gunnar Svedberg. Han påpekar att de professorer som tillsatts de senaste fyra åren i första hand är lektorer som befordrats. Och även

Storleken på studiemedlen, som urholkats sedan början av 90-talet, spelar också in, tror han.

**Bäst, men inte bra ändå**  
En tjänst som dock är välvälövad inom den akademiska världen är professorn. Här dominerar männen fortfarande. Stort.

Av de fem stora universiteten har Göteborg flest kvinnor. Men endast 20 procent. Lund har lägst andel kvinnliga professorer, bara 12 procent.

– När det gäller tillsättningen av professorer har vi inte klarat det uppdrag som vilar på oss. Det är en klen tröst att vi ändå är bäst i landet, säger Gunnar Svedberg.

Han påpekar att de professorer som tillsatts de senaste fyra åren i första hand är lektorer som befordrats. Och även

bland lektorerna är männen i övertukt. Första hösten var 39 procent av lektorerna kvinnor.

– Det måste helt klart till åtgärder för att vi ska få fler kvinnliga professorer. Problemet löser sig inte av sig själv, säger Gunnar Svedberg.

Där har han medhåll av Sveriges föreände studentkårer (SFS). Organisationen menar att det är dags för universitetet att gå från ord till handling i denna fråga.

– Fortfarande råder patriarkala strukturer på högskolor och universitet. Män utnämner män och män pushar män, säger vice ordförande Lotta Ljungqvist.

Att andelen kvinnor är så stor måste avspeglats också på högsta nivån.

**Frisk satsning 50 år senare...**  
Samtidigt som Göteborgs universitet fyller 50 har styrelsen nyss antagit ett framtidsdokument kallat Göteborgs universitet 2010. Här talas bland annat

om öppenhet mot omvärlden, integritet, kvalitet och engagemang i samhällens utveckling.

Rektor Svedberg har för egen del två konkreta spår som han vill att universitetet ska satsa speciellt på.

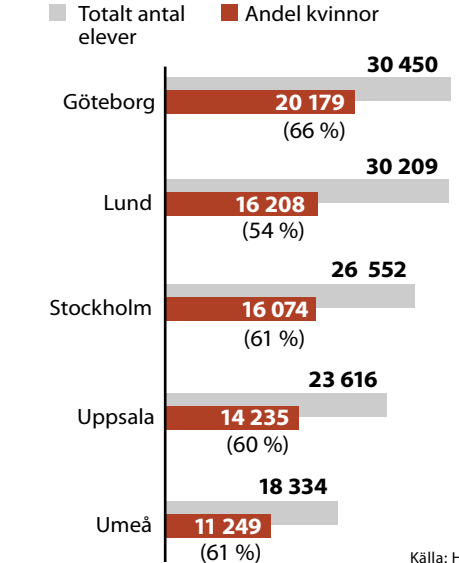
– Det ena är en bättre samverkan mellan de olika delarna av universitetet. Det kan leda till ny spännande utbildning och forskning över ämnesgränserna, säger han.

– Samtidigt som vi har stor bredd på forskning och utbildning är vårt mål att vara bäst. Kvalitetsmålet måste vara viktigt för oss.

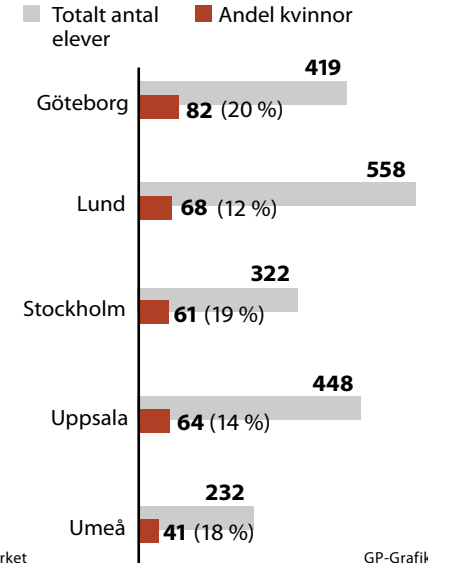
Något som för övrigt var på tapeten redan vid grundandet 1954. Då förkunnade dåvarande rektor Hjalmar Frisk att man i ädel tävlan med de gamla universiteten, och Stockholm som var på gång, skulle försöka uppnå Sveriges bästa kvalitet.

**PEDER SVENSSON**  
031-42 47 28 peder.svensson@gp.se

**Antal studenter vid de största universiteterna hösten 2003**



**Antal professorer vid de största universiteterna hösten 2003**



Källa: Högskoleverket

GP-Gråff

### FAKTA

#### Göteborgs universitet – världens äldsta 50-åring?

1658 Tanken att förlägga ett universitet i Göteborg framfördes, men Kungl Majt föredrog att förlägga det nya universitetet till Lund.

1887 Efter långa förhandlingar och med ekonomiskt stöd från en rad privata donationer fattade stadsfullmäktige beslut om att inrätta en högskola, som sen startade år 1891. Till en början var endast de humanistiska ämnen representerade.

1949 Göteborgs medicinska högskola grundades.

1954 Göteborgs universitet bildades genom en sammanslagning av Göteborgs högskola och Göteborgs medicinska högskola. De akademiska högtidligheterna var magnifika. En procession tågade på ettslaget den 2 oktober in i Konserthusets stora sal, där kung Gustaf VI Adolf invigde det nya universitet. Antalet lärare uppgick vid denna tidpunkt till 150 och antalet elever var 1 500.

1960-talet Universitetet expanderade starkt och omfattade då de fem fakulteterna; humanistisk, medicinsk, samhällsvetenskaplig, matematisk-naturvetenskaplig och odontologisk.

1971 Handelshögskolan i Göteborg inlemmades i universitetet.

1977 I samband med högskoleformen anslöt sig ytterligare 13 självständiga utbildningsenheter till universitetet.

2004 Göteborgs universitet firar femtio år. Det finns i dag 10 fakultetsområden och 71 institutioner, 2 460 lärare/forskare/doktorander varav 450 professorer, 49 000 studenter i grundutbildning varav 26 800 helårstudenter och 2 500 forskarstudenter.



**KALASI** Allt slit och alla spänningar skakas loss på festen efteråt. Torben Svane bjöd upp Carina till en av många segerdansen denna underbara disputationssatt. Klockan blev kom hon i sång – någon måste ju stå efteråt...

### VECKAN SOM GICK ◀◀◀

**Söndag 26 september**  
**RIKSDAG SPARKAD – POLIS TAR ÖVER.** Rikskriminalchefen Lars Nylen får jobbet som ny generaldirektör för kriminalvårdsstyrelsen efter Lena Hall Eriksson. Nylen är jurist, har haft ett flertal chefsbefattningar inom polisen och blev chef för rikskriminalpolisen 1996.

**ERICSSON SPARKAR.** En fjärdedel av Ericsson Microwaves 2000 anställda i Göteborg tvingas lämna sina anställningar. För få beställningar, särskilt från det svenska försvarset, anger vd Erik Löwenander som skäl.

**REKORDVÄDER I FLORIDA.** Den fjärde orkanen på bara sex veckor drar in över Florida. Orkanen, som måste upp till 35 sekundmeter när den nådde kusten, har redan tagit ett par tusen liv på sin väg mot USA. Att så många orkaner drabbar samma område un-

der så kort tid har inte hänt sedan 1880-talet.

**Måndag 27 september**  
**KORTVARIER FRIHET.** Efter fyra dygn är jakten på rymmarna från Mariefredsanstalten över. Vid 17-tiden greps Åke Martinsson vid järnvägsstationen i Degerfors och någon timme senare lämnar Tobias Jardeberg frivilligt sitt gömställe i ett hus intill en övergiven skollövsgård.

**MINSAN ESTONIA.** På tisdagsdagen av Estonias förslänt hålls minnesunderstöd på flera håll i landet. Vid Estoniamonumentet på Djurgården i Stockholm samlas representanter för myndigheter och drabbade länder, anhängare och överlevande, en del med plakat som framför det gamla kravet att alla kroppar ska bärgas.

vid riksenheten för korruption i Stockholm. 92 personer misstänks för mutbrott eller bestickning, flera av dem från Göteborg. Straffet kan bli fängelse i mellan sex månader och sex år.

**Tisdag 28 september**  
**RÖD NATIONALDAG.** Regeringen presenterar förslaget att nationaldagen från och med 2005 ska bli helgdag, samtidigt förslås att nationaldagen blir vanlig vardag.

**Torsdag 30 september**  
**REKORDVÄDER I JAPAN.** Den tyfon som drog in över södra och västra Japan under onsdagen och fortfarande härjar har hittills dödat 17 och skadat ett 70-tal människor i de skyfall, jordskred och översvämningar som följt i dess spår. Det är årets 21:a tyfon i Stilla-

havsområdet och den åttonde som drabbar Japan, vilket är rekordskillfror.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Torsdag 30 september**  
**REKORDVÄDER I JAPAN.** Den tyfon som drog in över södra och västra Japan under onsdagen och fortfarande härjar har hittills dödat 17 och skadat ett 70-tal människor i de skyfall, jordskred och översvämningar som följt i dess spår. Det är årets 21:a tyfon i Stilla-

havsområdet och den åttonde som drabbar Japan, vilket är rekordskillfror.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Torsdag 30 september**  
**REKORDVÄDER I JAPAN.** Den tyfon som drog in över södra och västra Japan under onsdagen och fortfarande härjar har hittills dödat 17 och skadat ett 70-tal människor i de skyfall, jordskred och översvämningar som följt i dess spår. Det är årets 21:a tyfon i Stilla-

havsområdet och den åttonde som drabbar Japan, vilket är rekordskillfror.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Torsdag 30 september**  
**REKORDVÄDER I JAPAN.** Den tyfon som drog in över södra och västra Japan under onsdagen och fortfarande härjar har hittills dödat 17 och skadat ett 70-tal människor i de skyfall, jordskred och översvämningar som följt i dess spår. Det är årets 21:a tyfon i Stilla-

havsområdet och den åttonde som drabbar Japan, vilket är rekordskillfror.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Torsdag 30 september**  
**REKORDVÄDER I JAPAN.** Den tyfon som drog in över södra och västra Japan under onsdagen och fortfarande härjar har hittills dödat 17 och skadat ett 70-tal människor i de skyfall, jordskred och översvämningar som följt i dess spår. Det är årets 21:a tyfon i Stilla-

havsområdet och den åttonde som drabbar Japan, vilket är rekordskillfror.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.

**Tisdag 5 oktober**  
**TÄVLING OM STRANDEN.** Politikerna vill göra en arkitektutställning om den framtida utbyggnaden av Södra Älvsstrand. I en rundfråga som GP gjort med företrädare för partierna i stan är de flesta positiva till en tävling om delar av eller hela området, och ger gärna en presentation av förslagen på Gustaf Adolfs torg.

**Onsdag 29 september**  
**JAKTEN ÄR ÖVER.** Christer Pettersson avlider 57 år gammal i sviter av en allvarlig skalle-skada. Han anhölls i december 1988 för mordet på Olof Palme 28 februari 1986. Lisbet Palme pekade ut honom, och han dömdes i Stockholms tingsrätt till livstids fängelse i juli 1989. Efter att ha överklagat friades han i november samma år av Svea hovrätt. Målet gick aldrig vidare till Högsta domstolen.

**Måndag 4 oktober**  
**MÖTE INORR.** Göran Persson och hans finländske kollega Matti Vanhanen deltar i ett svenskt-finskt seminarium i Haparanda om förutsättningar för utveckling i regionen. Seminarier öppnas av landshövdning Per-Ola Eriksson.